

Bilgi Merkezleri için WordPress Sistemi

WordPress System for Information Centers

Rıza Burak GÖKSOY*

Öz

Gelişen web teknolojileri pek de uzak olmayan bir geçmişte maliyeti fazla olan, zaman, emek, bilgi ve tecrübe gerektiren birçok eylemin gerçekleştirilmesini olanaklı kılmıştır. Örneğin bugün bir internet sitesi yapmak, onu güncellemek, alan adı almak ve siteyi kullanıcılarla etkileşimli hale getirmek hem çok kolaydır hem de tercihe göre ya ücretsiz ya da düşük maliyetle yapılabilmektedir. WordPress gibi sistemler alt alan adı yöntemi ile blog/web sitesi yapımı sağlamakta ve yönetici panelleri ile kişilere gerekli olan teknik desteği vermektedirler. Bilgi merkezleri açısından bu olanaklar, web ortamında kullanıcılarla etkileşime geçmek; istatistiksel veri elde etmek ve kurumu tanıtmak bakımından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bunun yanı sıra WordPress sistemi, kullanıcı etkileşiminin ön planda tutulduğu dinamik blog yapısıyla, bir internet sayfasına sahip olan bilgi merkezleri için de hizmetlerini pazarlama konusunda imkânlar tanımaktadır. Bu çalışmada bilgi merkezlerine kendi hizmetleri ve sistemleri hakkında tanıtım yapma ve kullanıcılarla etkileşim sağlama olanağı sunan Wordpress sisteminin alt alan adı alma yöntemiyle kurulumu ve ana özellikleri ile kullanımı anlatılacaktır.

Anahtar sözcükler: Bloglar, Bilgi merkezleri, Kütüphaneler, Web 2.0, Kütüphane 2.0

Abstract

Developing web technologies enabled realizing many activities which required information, experience, and hard work or are time consuming, and costly in the near past. For example nowadays to create an internet website, to update it, to acquire a subdomain name and make the site interactive with users can be easily done either cost free or rather with low cost. Systems such as WordPress, ensure to create blog/internet website by sub-domain method and give required technical support to people by their admin panels. These facilities provide new opportunities such as communicating with users on the web interactively, obtaining statistical data and publicizing the organization, for information centers.

In addition to this, WordPress system with user oriented dynamic blog structure, offers opportunities like marketing services to information centers which already have a website.

In this study WordPress system will be explained in the context of its installation, by subdomain method and its main attributes which provide communication with users, marketing their organization and services for information centers.

Keywords: Blogs, Information centers, Libraries, Web 2.0, Library 2.0

* Öğrenci: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Giriş

İnternet, en kolay ve en az maliyetle erişilebilen bilgi iletişim teknolojilerinden biridir. Bunun yanı sıra internet, kitlelere ulaşabilme açısından kullanılabilir en avantajlı teknolojidir ve sosyal ağlar dışında (Facebook, Twitter gibi) internette var olabilmenin tek yolu bir internet sitesine sahip olmaktır. Ancak internet sitesini kuracak, güncelleyecek ve geliştirecek kişi/personel düşünüldüğünde, bu teknolojinin kullanımı maliyetlidir ve zorlu bir sürece sahiptir.

Bununla beraber özellikle son zamanlarda yaşanan “e-” dönüşüm çerçevesinde kurumların/bilgi merkezlerinin bu dönüşümü gerçekleştirmesi adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Yaşanan “e-” dönüşüm, sadece kurumsal değil kişisel boyutta da gerçekleşmiştir. Kolay ve ucuz yollarla kişisel olarak internette var olma gereksinimi blog kavramını doğurmuştur.

“Blog, genellikle güncelden eskiye doğru sıralanmış yazı ve yorumların yayınlandığı, web tabanlı bir yayını belirtir. Çoğunlukla her gönderinin sonunda yazarın adı ve gönderi zamanı belirtilir. Yayıncının seçimine göre okuyucular yazılara yorum yapılabilir. Yorumlar, blog kültürünün çok önemli bir dinamiğidir; bu sayede yazar ve okuyucular arasında iletişim sağlanır.” (Wikipedia, 2011).

Yaygınlaşmaya başlayan blog kavramı, blog sahiplerine hizmet sunabilecek bir sektör yaratmıştır. Blog hizmeti sunan sitelerin çalışma mantığı, blog sahiplerine “alt alan adı” sağlayarak bir adres vermeye ve “yönetici panelleri” aracılığı ile siteyi yönetmeye dayanmaktadır. Bu çalışma şekli blog sahiplerine ücretsiz bir adres elde etme şansı ve kolayca yönetilen bir blog/internet sitesi verirken alt alan adı sağlayıcısına da görüntülenme oranı şeklinde kâr sağlamaktadır. Örneğin “http://bilgibelge.wordpress.com/” blogu/sitesi alt alan adı alma yöntemi ile WordPress sisteminden ücretsiz olarak sağlanmıştır. Bu bloga/siteye sağlanan her erişim, WordPress sisteminin görüntülenme oranının, dolayısıyla da şirketin reklam gelirlerinin artmasını sağlayacaktır.

İşte bu çalışma mantığı çerçevesinde bilgi merkezleri de temin edecekleri alt alan adı ile bir blog/site sahibi olabilecek veya etkileşimi ön planda tutan bu ortamda da hizmetlerini sunabileceklerdir. Bu kapsamda bilgi merkezleri, “e-” dönüşümü ücretsiz ve kolay biçimde gerçekleştireceklerdir. Bilgi merkezleri bu blogların/sitelerin sağladığı kolay erişim, etkileşim ve istatistiksel veri elde etme gibi önemli birçok özelliği kolaylıkla kullanabilirler. Bu kapsamda WordPress sisteminden alt alan adı alma yöntemi ile blog/site kurulumu, yapılandırılması ve işlevselleştirilmesi ana başlıklar halinde ele alınacaktır.

WordPress

Dünyanın en çok kullanılan blog sistemlerinden biri olan WordPress, açık kaynak kodlu ve ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. WordPress kullanarak kısa süre içerisinde

kurulum yapılabilen, blog/site yayınlanabilmekte ve ilgili bloga/siteye içerik eklenebilmektedir (WordPress, 2011).

Kurulum

Blog/Site kurulumu için öncelikle kayıt sayfasına (<http://tr.wordpress.com/>) gidilmelidir. Blog adresi, kullanıcı adı ve şifre belirlenir ve e-posta adresi üzerinden kayıt işlemi tamamlanır.

Yapılandırma

Alt alan adı ile alınan siteyi düzenlemek, değiştirmek, geliştirmek ve güncel tutmak için bir yönetim paneli mevcuttur. Bu yönetim paneline (<http://tr.wordpress.com/>) adresine girilip sol üst köşede yer alan kullanıcı adı ve şifre kutucuklarına erişim bilgileri yazılarak girilebilir. Temel ayarlamalardan kişiselleştirmeye kadar birçok ayarlama yönetim paneli sayesinde kolayca gerçekleştirilir. En başından başlayarak yer alan ana özellikler aşağıda işlenecektir.

Ayarlar

Site ile ilgili temel ve teknik değişikliklerin yer aldığı üst başlık burasıdır. Bu başlık altında ilk olarak genel (general) alt başlığı incelenecektir.

Genel (General)

Bu alt sekme site başlığının, sayfa açıldığında görülecek sloganın, yönetici e-posta bilgilerinin, zaman ayarlarının ve dil tercihinin yapılacağı yerdir.

Tartışma

Bu alt başlık makale ve yorum ayarlarının; yorum bildirimleri, izinleri ve görüntülenme biçimlerinin yapılacağı kısımdır. Gerekli ayarlamalar sayesinde kullanıcılarla etkileşim zahmetsizce yönetilmiş olur.

Paylaşma

Bu alt başlıkta Facebook, Twitter gibi güncel sosyal ağların butonları bulunur ve bloga/siteye eklenerek beğenilen yazıların tek bir tıklama işlemi ile bu ortamlara taşınması sağlanır ve bu sayede bilgi merkezi kendini sosyal ağlarda da pazarlamış olur.

Görünüm

Oluşturulan blogun/sitenin kullanıcılarla temas ettiği noktaların ayarlamaları bu üst başlıkta yer alır. Tema seçimi; tema ayarları ve bileşenler bu başlığın en önemli alt başlıklarıdır.

Temalar

Sitedeki görsel tasarımın belirleneceği sekmedir, burada sürekli olarak yenilenen ücretli ve ücretsiz birçok tema bulunur. Tema seçimi ve ayarlamaları ile blog/site istenilen görünüme tam olarak kavuşturulabilir.

Bileşenler

Bileşenler, kullanıcının blogu/siteyi ilgisini çekecek eklentileri barındıran alt başlık olup aynı zamanda daha kolay kullanmasını sağlayan araçların da genel adıdır. Bileşenler iki gruba ayrılır.

1. Kayıt isteyen bileşenler

Bu bileşenler çeşitli hizmet sağlayıcıların geliştirdiği araçlardır ve eklenmeden önce kayıt işlemi gerektirmektedir. Kayıt işleminden sonra HTML kodlar bileşenin geliştiricisi tarafından verilir. Bu kodlar bileşen içindeki alana yapılandırıldıktan sonra araç çalışmaya başlar. Çalışmada yer alan bu türdeki bileşenler;

Box: Bu uygulama dosya paylaşım alanıdır, ücretsiz aboneliklerde 5 GB alanı hizmete sunar, özellikle ofis dosyalarını kullanıcıları ile paylaşan bilgi merkezleri açısından bu alan oldukça işe yarayacaktır. Kullanıcı eğitim metinleri, yönergeler, makaleler vb. türdeki tüm dosyalar bu alan üzerinden paylaşımına açılabilir. İşlevsel olduğu kadar estetik bir görünüm de sağlar.

Meebo: Bu uygulama site üzerinden çevrimiçi sohbeti mümkün kılar. Bu sayede özellikle danışma birimi kullanıcıları anlık hizmet olanağını yakalamış olur. Anlık sohbet servisi sayesinde dinamik bir hizmet sağlanacağından bu, bilgi merkezinin kendini pazarlaması açısından önemlidir.

2. Kayıt istemeyen bileşenler

Flicker: Bu uygulama sayesinde görüntü formatındaki dosyalar blogda/sitede sıralanır ve açılabilir hale gelir. Bilgi merkezinin görüntüleri, etkinlik fotoğrafları, haritalar bu araçla kullanılabilir.

Ara: Site içerisinde anahtar kelimelerle arama yapılmasını sağlayan arama satırıdır.

Blog Abonelikleri: E-posta üzerinden abone olan kullanıcılara blogda/sitede gerçekleşen tüm güncellemeleri verilen e-posta adresine otomatik olarak gönderen bileşendir.

Blog İstatistikleri: Bu bileşen kullanıcılara blogun/sitenin kaç defa görüntülendiğini bildirir.

RSS Bağlantıları: RSS beslemelerini sağlayan bileşendir.

Etiket Bulutu: Bloga/siteye girilen yazılardaki etiketleri sıralar, bu sayede kullanıcılar aynı etiketle girilmiş yazılara etikete tıklayarak hızlı bir şekilde ulaşabilir.

Son Yazılar ve Yorumlar: Bu bileşenler blogdaki/sitedeki son yazıları ve yorumları bileşen alanında sıralar, son yazılar kullanıcı için güncel yazılara hızlı bir erişim olanağı verirken son yorumlar kullanıcıların blog/site üzerinden birbirleri ile iletişime ve etkileşime geçmesini sağlayabilir. Örneğin en çok okunan eserler için oluşturulan sayfada kullanıcıların o ay için seçilen eserin yazarı hakkındaki görüşleri, başka kullanıcıların bahsi geçen yazarın diğer eserlerini sıralaması ile birbirlerini bilgilendirme ve blog/site üzerinden birbirleri ile etkileşime geçme şeklinde bir eyleme dönüşebilir.

En Fazla Oylananlar: Bu bileşen kullanıcılar tarafından en çok beğenilen sayfa, yazı ve yorumları belirler ve görüntüler, bu da hızlı bir göz atma şeklinde sitede en çok işlenen konulara ulaşılmasını sağlar.

Arşiv: Yayınlanan tüm yazıların sıralandığı ve kaydedildiği bileşendir.

Metin: Bu bileşen HTML kodlarının yapılandırılacağı alandır. Bu alana ücretsiz olarak yer tarifi açısından haritalar, bültenler, istatistik sayaçlar veya anketler eklenebilir. Bu çalışmada bir bloga/siteye anket ve kolay ulaşım için harita eklenmesi gösterilmektedir.

Anketler

Anketler bilgi merkezleri için tartışmasız çok önemli araçlardır. Anket oluşturmak için bu alt başlık tıklanır, burada bulunan "Yeni Anket Ekle" butonuna basıldığında sorunun ve cevap boşluklarının olduğu bir panel gelir, belirlenen soruya istenildiği kadar cevap eklenebilmektedir. Cevaplar çoktan seçmeli olarak seçilebilir bunun yanı sıra anket için oy kullanma ve sonuç gösterim seçenekleri de buradaki panel sayesinde ayarlanabilir. Anket içeriği tamamlandıktan sonra "Oylamayı Kaydet" tuşu ile anket kaydedilmiş olur, sıra anketin sayfada nasıl ve nerede gösterileceği ile ilgili ayarlamalardadır. Bunun için "Anketler" başlığının altında bulunan "Düzenle" butonuna basılır ve kaydedilmiş olan anketin altındaki "Share-embed (Paylaşım-yerleştirme)" seçeneğine tıklanır, burada pek çok sayfa için kod bulunur, seçenekler içinde anketi sayfaya yerleştirmek için kullanılacak olan kod "WordPress shortcode (WordPress kodu)" kutucuğunda "[poll daddy poll=4640426]" benzeri bir koddur. Bu kod kopyalanır ve "Bileşenler" alt başlığında bulunan "Metin" butonu yan menüye atıldıktan sonra kod oradaki metin alanına yapıştırılır, kaydettikten sonra sayfaya ücretsiz şekilde veri toplayacak bir anket yerleştirilmiş olur.

Harita Ekleme

Bloga/siteye harita eklemek için bir Gmail hesabı edinilmelidir çünkü sayfaya Google Maps haritası eklenecektir. Gmail hesabı edinildikten sonra maps.google.com adresine

gidilmelidir, burada “yeni harita ekle” bağlantısına tıklanır, bundan sonra bilgi merkezi haritanın üzerinde seçilir ve haritanın sol üst köşesinde bulunan baloncuk bilgi merkezinin olduğu noktaya yerleştirilir. İşaretlenen noktaya baloncukla tıklanıldığında çıkacak şekilde adres bilgileri, ulaşım araçları gibi ulaşım bilgileri ve bilgi merkezinin fotoğrafları da eklenebilir. Gerekli bilgiler girildikten sonra haritanın sağ üst köşesinde bulunan “bağlantı” sekmesine tıklanır, site için verilen HTML kodları kopyalanıp bileşenler alanına açılacak olan “metin” aracına yapıştırıldığında harita bloga/siteye eklenmiş olur.

Sayfalar

Sayfalar internet adresine eklenebilecek yeni bağlantı yüzleridir, iletilmek istenen her bir düşünce; gerçekleştirilmek istenen her bir ayrı iş için yeni bir sayfa açılıp işe ve işleve göre yapılandırılabilir. Bunun için “Sayfalar” sekmesine tıklanmalıdır, bir bilgi merkezi için oluşturulabilecek çok sayıda sayfa vardır, bu sayfalar yeni yayınlar, personel, kullanıcı eğitimi gibi sayfalar olabilir.

Yazılar

Bu sekme site yöneticisinin bloga/siteye yeni yazı eklemesini, girilen yazıları görebilmesini, yazıları etiketleyip kategorize edebilmesini sağlayan kısımdır. Blog/site sayfasındaki yazı ile ilgili tüm işlemler bu sekmeden yapılır. Yazı işlemlerinde etiketleme unutulmamalıdır.

Site İstatistikleri

“Başlangıç” üst başlığında bulunan bu sekme sitenin günlük, haftalık, aylık bazda görüntülenme oranlarını grafiksel ve sayısal veri olarak sunar. Bunun yanı sıra arama motorunda hangi kelimeler ile siteye ulaşıldığı, site içerisinde hangi sayfalara veya bağlantılara kaç defa tıklanıldığı gibi site için ayrıntılı istatistikler de bu sekmede sunulur ve bu veriler sayesinde kullanıcıların site içindeki gezinme alanları ve tercihleri ortaya çıkartılabilir. Örneğin dermeye eklenen yeni yayınları tanıtmak için oluşturulan sayfa çok görüntülenir ve istatistikler sayesinde site yöneticisi bunu fark ederse bu sayfa çok daha sık güncellenecek ve bu sayede site kullanıcıları için çok daha verimli bir bilgilendirme hizmeti sağlanacaktır. Bunun da haricinde bu sayfa üzerinden siparişler alınabilir, gelen siparişlerin değerlendirilmesi sağlanabilir.

Sonuç

Görüldüğü üzere sadece internet bağlantısı olan bir bilgisayar sayesinde tamamen ücretsiz yöntem ve araçlarla;

- Herhangi bir internet sayfası olmayan bilgi merkezleri estetik ve güncel bir site oluşturabilir.

- Bir internet sitesine sahip olan ancak internet ortamında daha dinamik bir yapıya ihtiyaç duyan bilgi merkezleri blog yapısında site kurabilir.
- Kullanıcılarla etkileşime geçebilir;
 - ◇ Erişilebilecek bir blog/site sayesinde kullanıcılar veya potansiyel kullanıcılar, bilgi merkezine internet aracılığıyla ulaşabilir, web 2.0 teknolojisi sayesinde bilgi merkezi ile iletişime ve etkileşime geçebilir.
 - ◇ Bu etkileşim ve iletişim sayesinde bilgi merkezi kullanıcı isteklerini öğrenip bunlara cevap verebilir, bu sayede kurum ile ilgili kararlarda bu istekle göz önünde bulundurabilir.
 - ◇ Oluşturulacak ilgili sayfalar sayesinde ilgili konu kendi sayfasında olmak üzere oryantasyon, kullanıcı eğitim hizmeti, kurum ve personel bilgileri, güncel/en çok satan/en çok beğenilen eserlerin bildirim gibi birçok konu kolayca işlenebilir ve konular hakkında web 2.0 sayesinde kullanıcılarla etkileşime geçebilir.
- Kullanıcılar ile bileşenler sayesinde etkileşime ve iletişime geçebilir.
 - ◇ Bileşenler aracılığı ile çevrimiçi anlık olarak sohbet edebilir.
 - ◇ Dosya paylaşım kutucuğu sayesinde istediği her türlü belgeyi işlevsel şekilde paylaşımına açabilir.
 - ◇ Anketler sayesinde kolayca bilgi toplayabilir.
 - ◇ Abonelikler ve RSS beslemeleri sayesinde kullanıcıya kendini çok daha basit ve etkin şekilde pazarlayabilir.
 - ◇ Harita bileşeni sayesinde ulaşılabilirliğini artırabilir.
 - ◇ En çok okunan başlıklar, en çok beğenilen yorumlar ve konular sayesinde hızlı bir göz atma seçeneği sunabilir, kullanıcının daha çok ve daha az emek harcayarak vakit geçirdiği bir internet ortamı yaratabilir.

Adım adım anlatılan tüm bu teknikler ve özellikler sayesinde web 2.0 teknolojisi kütüphane 2.0 teknolojisine dönüşebilir, internet ortamında etkin bir şekilde var olma sayesinde de bilgi merkezleri hem kullanıcılarına hizmet verebilir hem de potansiyel kullanıcılarına ulaşma şansı yakalar. Bu imkânlar sayesinde sosyal ağlar, blog ortamları ve internet üzerinde var olabilen bilgi merkezi kendini kullanıcılarına ve potansiyel kullanıcılarına en güncel, kolay ve etkileşimli şekilde pazarlayabilecektir.

Kaynakça

- Wikipedia. (2011). *Blog*. 20 Şubat 2011 tarihinde <http://tr.wikipedia.org/wiki/Blog> adresinden erişildi.
- WordPress. (2011). *WordPress hakkında*. 20 Şubat 2011 tarihinde <http://www.wordpress-tr.com/hakkında> adresinden erişildi.